

Лілія Олегівна **ГУДИМА**

аспірантка, Національна академія управління

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-8327-7011>e-mail: liliagudyma22@gmail.com**АНАЛІЗ ФАКТОРІВ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ**

У статті розкрито специфіку будівельної галузі, розгорнуто окреслено перелік ознак, що притаманні галузі будівництва. Проведено дослідження різних класифікацій факторів, що мають вплив на роботу будівельних підприємств. Структуровано власний поділ таких факторів за приналежністю до середовища, зроблено висновок про переважання зовнішніх факторів. На основі переліку виокремлених факторів сформовано PEST-аналіз, де обґрунтовується як саме ці фактори впливають на діяльність будівельних підприємств. Отже, найбільший вплив на будівельні підприємства чинять політичні фактори, здебільшого негативні. Не менш важливим є вплив економічних та технологічних факторів.

Ключові слова: фактори, конкурентоспроможність, будівельна галузь, будівельне підприємство, макросередовище, PEST-аналіз

ВСТУП

Забезпечення високого рівня конкурентоспроможності підприємств галузі будівництва є непростим процесом, що потребує проведення комплексного дослідження факторів, які мають на них найбільший вплив. Нині єдина класифікація факторів, що чинять позитивний чи негативний вплив на конкурентоспроможність будівельних підприємств відсутня. Проте беззаперечною є думка про те, що галузева специфіка підприємства визначає його конкурентоспроможні позиції. Водночас фактори конкурентоспроможності підприємства мають ґрунтуватися на певних особливостях. Зовнішнє середовище будівельного підприємства визначають окремі групи факторів: політичні, економічні, соціальні та технологічні фактори. На основі зазначених факторів доцільно провести аналіз макросередовища будівельної галузі та визначити характер впливу цих факторів на підприємства.

МЕТА статті – визначення факторів впливу на функціонування будівельних підприємств, проведення класифікації факторів конкурентоспроможності за приналежністю до середовища, здійснення аналізу макросередовища підприємств будівельної галузі.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для аналізу та структуризації факторів, що впливають на діяльність підприємств будівельної галузі і побудови PEST-аналізу застосовано такі методи дослідження: фасетний метод, метод наукової логіки та метод причинно-наслідкової залежності.

РЕЗУЛЬТАТИ

Будівельна галузь є складною галуззю економіки, яка має низку характерних ознак, що поділяють за двома напрямками впливу: 1) нерухомість об'єктів, індивідуальність об'єктів, трудомісткість продукції та матеріаломісткість продукції, орієнтація на споживачів, екологічність, ціноутворення; 2) технології будівельного виробництва, природні умови зведення об'єктів, багатоваріантність прийняття рішень, довгостроковість виробничого циклу, залучення співвиконавців (рис. 1).

1. Особливістю будівельної галузі насамперед є нерухомість об'єктів, що виокремлює її серед інших галузей економіки. Наявні обставини, які підвищують вартість будівельних об'єктів, – це можуть бути: неможливість

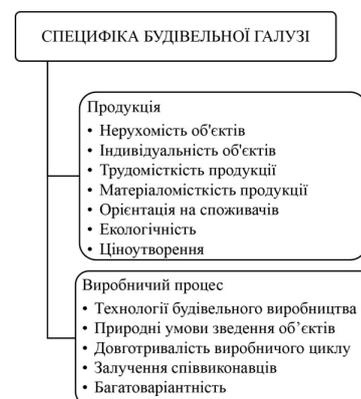

Рис. 1. Специфіка будівельної галузі [1, 2]

зрушення об'єкта з місця, статичність, обладнання спеціальних майданчиків та місць для відпочинку робітників, залучення та перевезення спеціальної техніки.

2. Іншою важливою особливістю будівельної галузі є індивідуальність, оскільки кожен об'єкт будівництва має свій персональний архітектурний проект, що потребує додаткових послуг спеціалістів, що й збільшує ціну виробництва.

3. Під час будівництва застосовується жива праця робітників, наприклад: зварювальні роботи, кам'яна кладка, монтаж віконних та дверних проїмів тощо, тому до процесу будівництва залучають велику кількість висококваліфікованих спеціалістів, і це потребує відповідної оплати праці.

4. Ще однією специфічною ознакою будівельної галузі є матеріаломісткість, оскільки процес будівництва вимагає використання великої кількості матеріалів. Залучення різноманітних матеріалів, машин, обладнання, електроенергії свідчить про складність створення об'єктів [1, с. 98-99].

5. Орієнтація на споживачів передбачає передусім врахування купівельної спроможності потенційних споживачів житлової нерухомості, на яких орієнтується будівництво певного будівельного об'єкта. Крім того, на кінцеву вартість продукції впливають інтереси та уподобання різних груп споживачів. І до того ж орієнтація на вироблення продукції тривалого застосування ґрунтується на прагненні споживачів до реконструкції вже наявного продукту, ніж на придбання нового.

6. Особливості ціноутворення: купівлю нерухомості

на ранніх етапах будівництва є більш вигідною, оскільки наявний високий ступінь залежності ціни будівельних об'єктів від інфляції.

7. Нині в будівельній промисловості активно діє моніторинг якості товарів будівництва, конструкцій та здійснення будівельно-монтажних робіт, що сприяє зростанню норми екологічності будівельної продукції.

Характер будівельної галузі простежується також через виробничий процес.

1. Особливістю будівельної галузі є те, що продукція є нерухомою, а працівники та спеціальна техніка переміщуються між об'єктами, що робить дорожчою її вартість та пояснює своєрідність технології будівельного виробництва.

2. Робота працівників будівельного бізнесу залежить від природних умов, оскільки процес будівництва проходить більш інтенсивніше за сприятливої погоди, наприклад весною або влітку, порівняно з роботою взимку. Температурний режим, дощ або сонце впливають на процес будівництва та роблять його досить нелегким для виконання всіх технологічних умов, що й позначається на його вартості.

3. Довгостроковий цикл виробництва відбивається на складності процесу розрахунку всіх витрат на перспективу, оскільки зробити прогноз вартості матеріалів, робочої сили чи рівня інфляції на майбутні періоди є проблематичним.

4. Співробітництво з іншими організаціями робить процес будівництва дорожчим, проте він стає непередбачуваним, оскільки немає гарантій своєчасного та якісного виконання роботи. Незважаючи на те, що роботу покладено на співвиконавців, відповідальність перед замовниками несе будівельна компанія.

5. Ще однією особливістю є багатоваріантність, що являє собою можливість прийняття альтернативних рішень компанією в управлінських, організаційних та технологічних питаннях, що може знизити деякі статті витрат [2, с. 11-12].

Зважаючи на розглянуту специфіку будівельної галузі, окреслимо фактори, що визначають конкурентоспроможність будівельних підприємств, розуміння яких дасть змогу впевнено орієнтуватися на ринку та посилити свої конкурентні позиції. Отже, проаналізуємо класифікації факторів конкурентоспроможності будівельних підприємств, запропоновані різними вченими. Слід зауважити, що найчастіше такі фактори впливу поділяють на внутрішні та зовнішні, проте за своїм сутнісним навантаженням у різних авторів вони відрізняються.

О.С. Россіхіна до внутрішніх факторів відносить: виробничий, інноваційний та фінансовий потенціал; ціну та якість товару; сервіс, рекламу та імідж компанії; конкурентоспроможність продукції або послуг; затрати на експлуатацію та споживання продукції або послуг. До зовнішніх факторів автором віднесено: кон'юнктуру ринку; середовище конкуренції; нормативно-правові і патентні вимоги та стандарти [3, с. 160].

У роботі С.А. Щербіної визначено структуру факторів, що впливають на конкурентоспроможність будівельного підприємства, що також поділено на внутрішні та зовнішні, у складі яких можна виділити однорідні взаємопов'язані групи.

Ефективність виконання стратегічних рішень стосовно зростання конкурентоспроможності підприємств

галузі будівництва є неможливою, якщо не враховуються зовнішні соціально-економічні фактори: соціально-політична ситуація, що має вплив на рівень орієнтації суспільства на виробничу діяльність; соціально-демографічна ситуація, оскільки будівельна галузь потребує працівників різної категорії, престижність професії; якість життя населення, що відображає стан платіжного забезпечення його потреб; розвиток споживчого ринку вказує, який є попит на об'єкти житлового будівництва; рівень підприємницької активності свідчить про бажання суспільства реалізувати підприємницькі ініціативи.

Зауважимо, що адміністративно-правові фактори, наприклад, нормативно-правова база, податкові органи, органи державної влади та управління, місцева адміністрація не є елементами виключно ринку будівельних послуг, але мають вагомий вплив на процес реалізації об'єктів житлового будівництва.

Конкурентні позиції підприємства на ринку будівельних послуг залежать так само і від внутрішніх факторів – це фактори, які повністю знаходяться під контролем підприємства, а саме виробничі, управлінські, маркетингові.

Виробничими факторами конкурентоспроможності можна вважати ті технологічні характеристики, які надають переваги будівельному підприємству перед конкурентами стосовно якості, собівартості 1 кв. м. житла, періоду введення в експлуатацію. До них можна віднести: форми та методи організації виробництва, виробничу потужність, технологічне проектування та час.

Стосовно менеджменту будівельного підприємства, то він має бути дієвим за умови, якщо здійснення цього процесу обмежується лише внутрішніми факторами: плануванням, управлінням трудовими ресурсами, управлінням фінансами, логістикою.

Розглянемо маркетингові фактори конкурентоспроможності, які, зі свого боку, можуть класифікуватися за складниками комплексу маркетингу або за видами маркетингової діяльності тощо. Саме чіткі орієнтири напряму розвитку дають змогу будівельному підприємству займати стійкі конкурентні позиції. Появі нових конкурентних переваг сприяє об'єктивно намічений напрям змін, скерований маркетинговим та іншими функціональними підрозділами. Складниками маркетингу є: інформація про ринок – головна частина маркетингу, яку можна отримати внаслідок постійного дослідження ринку; маркетингові комунікації; позиціонування будівельної продукції на цільовому сегменті ринку – процес надання такої продукції і будівельній компанії значних конкурентних переваг. Факторами, що впливають на позиції будівельної продукції на ринку є: якість, ціна, імідж будівельної компанії тощо, що характеризують об'єкт житлової нерухомості і забудовника. Важливим елементом маркетингу є впровадження інновацій, що визначає перспективність розвитку житлового будівництва та має визначний вплив на зростання економічної ефективності будівельної галузі. Зазначимо, що не маючи інноваційного потенціалу, будівельне підприємство втрачає стратегічну гнучкість і відповідно конкурентні позиції. Ефективне управління інноваційним потенціалом є одним з найважливіших факторів, що визначають стабільність будівельного підприємства [4, с. 420-423].

Т.В. Куклінова до зовнішніх факторів конкурентоспроможності будівельних підприємств відносить: недостатньо вигідний правовий клімат; слабкий правовий механізм захисту інвестора; зростання корупції, бюрократичні затримки під час здачі будівельного об'єкта; постійна зміна керівництва в міністерствах та інших контролюючих органах; обмеженість доступу будівельних підприємств до кредитних ресурсів. До внутрішніх факторів за дослідженнями автора належать: зміни продукції; необхідність забезпечення високої якості продукції та здачі об'єкта замовнику у встановлений термін [5, с. 140].

Отже, за результатами дослідження факторів конкурентоспроможності будівельних підприємств, визначених різними вченими, робимо висновок про переважання зовнішніх факторів. Водночас на зовнішні фактори підприємство не здатне впливати, а лише адаптуватися відповідно до їх умов.

Зокрема, несприятлива правова ситуація, недосконалість законодавчої бази, що захищає права інвесторів (громадян, які купують право власності на квартири, що плануються забудовником), а також відсутність реєстру цих квартир. На жаль, підприємство не може вплинути на цей фактор, хоча в силах підприємства подати пропозицію до КМУ, щоб започаткувати такий законопроект в майбутньому.

Соціально-політичний та соціально-демографічний клімат досить несприятливий на даний момент, що також несприятливо для будівельних компаній.

Відсутність стабільної економічної системи, скорочення рівня зайнятості населення, інфляція – всі ці фактори штовхають будівельні компанії діяти протилежним способом, а саме збільшувати обсяги будівництва та підвищувати ціни на свої послуги, а іноді взагалі завершувати діяльність компанії.

Нині в Україні наявна значна кількість незавершеного будівництва, тобто «заморожених» об'єктів будівництва, роботу над якими призупинено. Безумовно, будівельна галузь активно розвивається за умови наявності попиту. Нині якість життя населення, ситуація на споживчому ринку, здатність населення вести підприємницьку діяльність перешкоджають виникненню такого попиту, оскільки переважна кількість громадян не в змозі придбати житло, що пояснюється надмірно високою його вартістю.

Всі наведені фактори є зовнішніми та не можуть контролюватися будівельними компаніями. Натомість наявні внутрішні фактори, що впливають на конкурентоспроможність будівельного підприємства, і які підприємство здатне контролювати, наприклад, фактор часу. Скорочення термінів будівництва сприяє швидшому завершенню роботи над проєктом та оперативній здачі об'єкта в експлуатацію, і цим забезпечить зменшення витрат на оренду техніки, на виплату заробітної плати працівникам, а також допоможе з поверненням вкладень інвесторам у найкоротші строки [1, с. 101-102].

Базуючись на поглядах різних науковців на класифікацію факторів конкурентоспроможності будівельних підприємств, запропонуємо власний поділ таких факторів за приналежністю до середовища, а саме на внутрішні та зовнішні (рис. 2).

На базі опрацьованих факторів зовнішнього середовища доцільно здійснити аналіз макросередовища бу-

Рис. 2. Фактори конкурентоспроможності будівельних підприємств [розроблено автором]

дівельної галузі, а також розробити PEST-аналіз, де окреслено характер впливу на будівельну галузь виділених факторів (табл. 1).

За результатами дослідження робимо висновок про переважання впливу на галузь політичних факторів, більшість з яких є негативними, як-от воєнний стан в країні, слабка законодавча база, неможливість реалізації нових ініціатив. Проведений аналіз демонструє також істотний вплив на діяльність будівельної галузі економічних факторів: ступінь залучення інвестицій, нестабільний валютний курс, висока конкуренція в галузі, зростання цін на енергоресурси та матеріали. Звернемо увагу, що вплив технологічних факторів у сучасних умовах майже дорівнює впливу економічних факторів, що доводить важливу роль інноваційності виробничого процесу: придбання машин, обладнання та програмного забезпечення, автоматизація виробництва, проходження тренінгів та навчання з активації інноваційної діяльності. Стосовно соціальних факторів, то вони мають найменший вплив на галузь. На основі проведеного аналізу робимо висновок про наявність великої кількості загроз для сучасних будівельних компаній, що пов'язано передусім з політичною ситуацією в країні та відсутністю достатнього рівня інвестування. Через це основною вимогою для уникнення припинення своєї діяльності для будівельних підприємств у сучасних умовах є їх гнучкість та здатність швидко пристосовуватися до умов зовнішнього середовища, а також постійний моніторинг внутрішнього середовища компанії та розроблення оптимальної стратегії на перспективу.

ВИСНОВКИ

На основі дослідження факторів конкурентоспроможності будівельних підприємств можна зробити висновок про переважання зовнішніх факторів, причому на зовнішні фактори підприємство не впливає, але здатне адаптуватися відповідно до їх умов. З огляду на думки різних науковців стосовно класифікації факторів конкурентоспроможності будівельних підприємств запропоновано власний їх поділ за приналежністю до середовища. На основі виокремлених факторів, що виз-

начають зовнішнє середовище будівельної компанії, проведено аналіз макросередовища будівельної галузі та проаналізовано характер впливу цих факторів на підприємства за допомогою PEST-аналізу. Отже, можна зробити висновок, що на будівельну галузь найбільше впливають політичні фактори, які здебільшого є негативними (воєнний стан в країні, недосконала законодавча база, проблеми з реалізацією нових ініціатив). Здійснений аналіз також засвідчує також істотний вплив на будівельну галузь економічних факторів (рівень інвестування, нестабільність валютного курсу, високий ступінь кон-

курентції, підвищення цін на енергоресурси та матеріали). Зауважимо, що вплив технологічних факторів має майже рівноцінний вплив як і економічних факторів, і це доводить вагомє значення інноваційності виробничого процесу (придбання машин, обладнання та програмного забезпечення, автоматизація виробництва, проходження тренінгів та навчання з активації інноваційної діяльності). До того ж можна зробити висновок про наявність певних загроз для сучасних будівельних компаній, пов'язаних насамперед з політичною ситуацією в країні та відсутністю достатнього рівня інвестування.

Таблиця 1 – Аналіз макросередовища (PEST-аналіз) підприємств будівельної галузі України (розроблено автором)

Фактор	Характер впливу	Вага	Бал	Оцінка
1	2	3	4	5
Політичні фактори				
Загальна політична ситуація в країні	Воєнний стан в Україні, розбіжність поглядів у внутрішньому політичному колі спричиняють певні коливання, що максимально негативно відображаються на будівельних компаніях, а іноді і призупиняють їх діяльність.	0,32	5	1,6
Законодавче регулювання діяльності будівельної галузі	Протягом останніх років спостерігається підтримка багатьох законодавчих ініціатив, які в подальшому покликані внести зміни у відносинах основних гравців ринку та покращити функціонування галузі (антирейдерське законодавство, іпотека, обмеження втручання органів ДАБІ)	0,24	2	0,48
Політика держави стосовно активізації житлового будівництва	За останній рік політику держави повною мірою спрямовано на забезпечення активації житлового будівництва шляхом впровадження механізмів контролю для запобігання корупції, спрощення у проходженні будівельних процедур, цифровізації галузі, покращення системи залучення інвестицій, зміни підходів до питань оподаткування.	0,18	3	0,54
Законодавчі пільги для мотивації інноваційної діяльності	На жаль, діюча законодавча база для здійснення і розвитку інноваційної діяльності в Україні слабо розвинена та не має чітко визначеного мотиваційного механізму до дії.	0,14	1	0,14
Контроль акціонерів за веденням господарської діяльності	Можливості всіх акціонерів брати участь в управлінні підконтрольним підприємством, зі збереженням можливості впливати на прийняття рішень.	0,12	4	0,48
Сумарна кількість		1		3,24
Економічні фактори				
Купівельна спроможність населення	Скорочення купівельної спроможності покупців призводить до нестійкого попиту населення на об'єкти нерухомості.	0,23	5	1,15
Інвестиційна привабливість компанії	Інвестиційно привабливе підприємство має більше можливостей зацікавити потенційних інвесторів, зі свого боку, залучення інвестицій позитивно впливає на фінансовий стан компанії.	0,36	2	0,72
Рівень конкуренції на ринку	За останні роки спостерігається значний розвиток галузі, що й підвищує рівень конкуренції серед лідерів на ринку. Будівельні компанії конкурують як за клієнтів та якість виконання робіт, так і за висококваліфікованих працівників.	0,1	1	0,1
Рівень інфляції та коливання курсу національної валюти	Зміна курсу валют та ріст інфляції призводить до підвищення вартості будівельних матеріалів, привезених з-за кордону, що спричинює зростання вартості на об'єкти нерухомості та зниження темпів будівництва.	0,16	3	0,48
Зростання цін на енергоресурси та будівельні матеріали	Поступове зростання вартості на метал та будматеріали значно може перешкоджати реалізації будівельних проектів, що спричинено зростанням витрат виробників та відповідним підвищенням цін (промислової інфляції).	0,15	4	0,6
Сумарна кількість		1		3,05
Соціальні фактори				
Відтік висококваліфікованих кадрів за кордон	Нині трудова міграція є досить вагомим фактором через бажання робітників отримувати більшу заробітну плату, що й змушує роботодавців погоджуватися на гідний рівень оплати праці працівникам.	0,33	5	1,65
Трансформації в уподобаннях та цінностях споживачів	Попри зростання цін та зниження купівельної спроможності, суспільство потребує більш комфортних умов життя, більш якісних об'єктів з розвинутою інфраструктурою. Тенденції до зміни уподобань споживачів надалі суттєво впливатимуть на конкурентоспроможність компанії за якістю.	0,24	2	0,48

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5
Демографічна криза	Через демографічну кризу 1990-х рр. нині спостерігається нестача кадрів на ринку, що обертається на проблему для будівельної галузі.	0,15	1	0,15
Професійна підготовка кадрів	Оскільки виділяється мінімум коштів на розвиток ВНЗ та закладів професійної освіти, це негативно позначається на рівні підготовки працівників на ринку.	0,1	3	0,3
Соціальні умови праці	Досить вагомим фактором є створення сприятливих умов праці у будівництві (доплата за шкідливі види робіт, дотримання техніки безпеки, тощо), що регулюють соціальну гармонію працівника, ставлення його до роботи та задоволення роботою.	0,18	4	0,72
Сумарна кількість		1		2,3
Технологічні фактори				
Інноваційні технології у будівництві	Впровадження інноваційних технологій підвищує рівень будівництва загалом та значно впливає на якість виконаних будівельних робіт.	0,28	3	0,84
Процес діджиталізації	Діджиталізація сприяє трансформації системи архітектурно-будівельного контролю та нагляду за об'єктами, допомагає спростити процедури, чинить антикорупційний вплив. Завдяки їй здійснюється пошук нових інструментів впливу на попит і пропозицію, нових способів залучення клієнтів та просування продукції на ринок.	0,2	4	0,8
Автоматизація виробничих процесів	З появою автоматизованого виробництва та управління вплив людського фактору поступово знижується, нині перевага віддається висококваліфікованим спеціалістам.	0,18	2	0,36
Доступність технологій	У багатьох країнах світу вже активно працюють технології будівельного інформаційного моделювання (BIM-технології), а оскільки будівельна галузь України має досить низький рівень цифровізації, такі технології будуть застосовувати у будівництві тільки лічені компанії.	0,17	1	0,17
Розвиток IT-галузі	Застосування нових програм IT-галузі сприяє розробленню ефективної системи контролю на будівництві, плануванню та оптимізації робочого дня в компанії, що впливає на розвиток галузі. Представники IT-компаній також є частими споживачами галузі (офісні приміщення, житлова нерухомість).	0,17	5	0,85
Сумарна кількість		1		3,02

Список використаних джерел

1. Смачило В.В., Головка-Марченко І.С. Фактори конкурентоспроможності будівельних підприємств. *Молодий вчений*. 2017. № 4.4. С. 98-103.
2. Димченко О.В., Раїна Д.О. Особливості конкурентоспроможності будівельних підприємств України. *Науковий збірник «InterConf»*, (78). *Наукові цілі та призначення у XXI столітті – 2021*: матеріали I міжнародної науково-практичної конференції (Сіетл, 7-8 жовтня 2021 р.). Сіетл, 2021. С. 7-16.
3. Россіхіна О.С. Конкурентоутворюючі фактори, як основа стратегії конкуренції будівельного підприємства. *Стратегії інноваційного розвитку економіки України проблеми, перспективи, ефективність. Секція 2. Економіка підприємства та маркетинг – 2010*: матеріали Міжнародної наукової конференції, Харків: НТУ «ХПІ», 2010. С. 158-160.
4. Щербініна С.А., Криворученко А.В., Кісельов І.Р. Конкурентоспроможність будівельних підприємств як напрям підвищення економічної ефективності житлового будівництва. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Сер. Економіка*. 2014. № 1. С. 419-425.
5. Куклінова Т.В. Фактори конкурентоспроможності будівельних підприємств в умовах загострення кризових явищ. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2015. № 1(1). С. 138-141.

References

1. Smachylo V.V., Holovko-Marchenko I.S. Factors of competitiveness of construction enterprises. *Young scientist*. 2017. № 4.4. pp. 98-103. (in Ukrainian).
2. Dymchenko O.V., Raina D.O. Peculiarities of competitiveness of construction enterprises of Ukraine. *Scientific collection "InterConf"*, (78). *Scientific goals and objectives in the 21st century - 2021*: materials of the 1st international scientific and practical conference (Seattle, October 7-8, 2021). Seattle, 2021. pp. 7-16. (in Ukrainian).
3. Rossikhina O.Y. Competitive factors as the basis of a construction company's competitive strategy. *Strategies for the innovative development of the economy of Ukraine: problems, prospects, effectiveness. Section 2. Enterprise economics and marketing - 2010*: materials of the International Scientific Conference, Kharkiv: NTU "KhPI", 2010. pp. 158-160. (in Ukrainian).
4. Shcherbinina S.A., Krivoruchenko A.V., Kiselov I.R. Competitiveness of construction enterprises as a direction of increasing the economic efficiency of housing construction. *Bulletin of the National University of Water Management and Nature Management. Ser. Economy*. 2014. № 1. pp. 419-425. (in Ukrainian).
5. Kuklinova T.V. Factors of competitiveness of construction enterprises in the conditions of aggravation of crisis phenomena. *Problems and prospects of entrepreneurship development*. 2015. № 1(1). pp. 138-141. (in Ukrainian).

Liliia HUDYMA

postgraduate student, National Academy of Management

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-8327-7011>

e-mail: liliagudyma22@gmail.com

ANALYSIS OF COMPETITIVENESS FACTORS OF CONSTRUCTION INDUSTRY ENTERPRISES

The paper reveals the specifics of the construction industry, as belonging to a certain industry and its characteristic features determine the company's ability to compete, and a list of features inherent in the construction industry is outlined in detail. A study of various classifications of factors influencing the work of construction enterprises was conducted, but there is no unified approach to such classification in the scientific literature. The own division of such factors according to belonging to the environment is structured, a conclusion is made about the predominance of external factors. Based on the developed scientific sources, a conclusion is made about the feasibility of using innovations in production, which can become a significant factor in ensuring the competitive position of the enterprise on the market. Based on the list of identified factors, a PEST analysis was formed, which substantiates how exactly these factors affect the activity of construction enterprises. Consequently, political factors, mostly negative, have the greatest impact on construction enterprises, namely: the state of war in the country, the imperfection of the legislative framework, problems with the implementation of new initiatives. Economic factors also have a significant impact on the construction industry, for example, high competition in the industry, low level of investment, excessive costs of materials and energy resources, and instability of the exchange rate. No less important is the influence of technological factors, such as modernization of machines, equipment and software, adjustment of the production process, etc. This proves the need to introduce innovative technologies to ensure production efficiency. Social factors, such as the demographic crisis, professional training, social working conditions, etc., have the least influence according to this study.

Keywords: *factors, competitiveness, construction industry, construction enterprise, macro environment, PEST-analysis*